

ROLEX
Franch Michelsen
 ÚRSMÍÐAMEISTARI
 LAUGAVEGI 15 • SÍMI 511 1900
 WWW.SVISS.IS

MARKAÐURINN

Sögurnar... tölurnar... fólkíð...

Er prentverkið Svansmerkt?
GUDJÓNÓ
 VISTVÆN PRENTSMÍÐJA
 Sími 511 1234 • www.gudjono.is

Miðvikudagur 29. október 2008 – 44. tölublað – 4. árgangur

Veffang: visir.is – Sími: 512 5000 **visir**

Orðskýringin
 Hvað eru varglán?

Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn
 Ákveður stýrivexti

Bjarni Már Gylfason
 Hagur okkar allra

AGNAR HANSSON Frestur Sparisjóðabankans til að leggja fram viðbótarveð hjá Seðlabankanum rennur út í dag. Fáist ekki frestur til þess eru líkur á að bankinn fari í þrot.

MARKAÐURINN/ARNÞÓT

HELST Í ÚTLÖNDUM

Boeing semur | Bandaríski flugvélaframleiðandinn Boeing hefur náð samkomulagi við Alþjóðasamtök vél- og flugvirkja og þar með líkast til bundið enda á átta vikna langt verkfall. Samtökin kjósa um samninginn, sem er til fjögurra ára, í næstu viku. Verkfallið hefur náð til 27 þúsund starfsmanna í Bandaríkjunum.

Hægir á í Dubai | Útlit er fyrir að alþjóðlega fjármálakreppan sé farin að segja til sín í Dubai. Undanfarnir ár hefur sprenging orðið í byggingarstarfsemi í furstadæminu, með ævintýrlegum hótélbyggingum, manngerðum eyjum og risarturnum, en fyrirhugað er að klára byggingu stærsta skýjakljúfs heims síðar í ár. Þriðjungur þjóðarframleiðslu Dubai er í byggingariðnaðinum.

GM sækir um neyðarlán | GM, stærsti bílaframleiðandi Bandaríkjanna, hefur óskað eftir 10 milljarða dollara neyðarláni frá bandarískum stjórnvöldum. Lánið á að nota til að fjármagna kaup á bílaframleiðandanum Chrysler en sameiningin á að bjarga GM frá gjaldþroti. Markaðsvirði GM eru þrjú milljarðar Bandaríkjadala, og á ríkið að fá hlutabréf í sameinuðu fyrirtæki. Á bloggsíðu Wall Street Journal er nú talað um GM sem „Government Motors“.

Ný „endurgjöf“ | Barney Frank, formaður bankamálaneftndar neðri deildar Bandaríkjaþings og einn valdamesti demókratinn í þinginu, lýsti því yfir í viðtali við bandarísku sjónvarpsstöðina NBC að myndu demókratar vinna jafn stóra sigra og spáð hefur verið í næstu kosningum megi vænta nýrrar „endurgjafar“ í reglugerð og eftirliti (New Deal) eftir kosningarnar, með hertum reglum á fjármála-stofnanir.

Breskar fasteignir | Samkvæmt breska fjármálafirtirlitinu fjölgaði Bretum sem misstu heimili sín í naudingarsölum um 71 prósent milli ára. Sömuleiðis hefur þeim sem eru í vanskilum með fasteignalán sín um 16 prósent, en nú eru 312.000 Bretar í van-

Sameiningin átti að afstýra algjöru hruni

Landsbankamenn lögðu hart að ríkinu að standa að sameiningu við Straum og Glitni til að koma í veg fyrir algjört hrun. Þetta var eftir að ríkið tók yfir 75 prósent hlut í Glitni.

Ingimar Karl Helgason og Björn Ingi Hrafnsson
 skrifa

Geir H. Haarde forsætisráherra var kynnt ítarleg áætlun að kvöldi 29. september, um hvernig afstýra mætti kerfisfalli íslenskra banka, með þátttöku ríkisins í sameiningu banka.

Þetta var, samkvæmt heimildum Markaðarins, á fundi með Björgólfi Thor Björgólfssyni, Halldóri J. Kristjánssyni og Sigurjóni Arnasyni.

Á þessum tíma hafði íslenska ríkið nýtekið yfir 75 prósent hlut í Glitni, meðal annars með þeim rökstuðningi að bankinn væri í raun gjaldþrota.

Landsbankamenn sögðu þá Geir meðal annars frá því að samruni Glitnis, í þáverandi mynd, og Landsbankans, væri að þeirra mati, líklegasta leiðin til að tryggja kerfislegan stöðugleika og alþjóðlega fjármögnun.

Fram kemur í glærुकyningu á hugmyndum Landsbankamanna, sem Markaðurinn hefur undir höndum og fullryrt er að hafi verið farið yfir með forsætisráðherra, að Glitnir væri, þrátt fyrir aðkomu ríkisins, mjög veikburða, bæði með tilliti til eigin fjár og lausafjár. Hlutfjárframlag ríkisins, sem nam 600 milljónum evra, dugi vart til að jafna beint tap Glitnis og þar með veikari stöðu eigin fjár bankans. Því þyrfti ríkissjóður að útvega Glitni verulegt lausa- og eigið fé til viðbótar við það sem þá hafði verið rætt um, 600 milljónir evra, eða sem þá nam 90 milljörðum króna.

Því væri ljóst, sögðu Landsbankamenn, að áhætta á verulegum kerfisvanda í íslenska bankakerfinu, væri enn til staðar.

Landsbankamenn sögðu við forsætisráðherra að sameining bankanna, í einn banka með sterkt

Aðkoma Ríkissjóðs sem hlutfall hagstærða

Tillaga Landsbanka um 200 milljarða aðkomu Ríkissjóðs til bjargar Glitni er umtalsverð mtt hagstærða

	2007	Framlag Ríkissjóðs
Tekjur hins opinbera	624	32%
Verg landsbankanna (VLF)	1.293	15%
Skatttekjur hins opinbera	489	41%
Sam- og atvikaneysla, o.s.f.	1.066	19%
Opafæriskoti, ágúst 2008 (samtáð markaðsvirði)	308	85%

Í föll bíkna hins vegar í samanburði við það tjón sem á Íslandi komi til kerfisfalls íslensku

FORSÍÐA FRÉTTABLAÐSINS 29. SEPTEMBER OG LOKAGLÆRA KYNNINGAR LANDSBANKANS

eiginfjárlutfall og aðild ríkissjóðs, myndi styrkja fjármögnunargrundvöll hans til frambúðar og bæta samkeppnisstöðu hans, líka með tilliti til Icesave-reikninganna.

Fram kom í kynningu Landsbankamanna að samanlagt tap af yfirtöku ríkisins á 75 prósent hlut í Glitni næmi 170 milljörðum króna.

Þeir lögðu til að ríkið legði sem þá nam 100 milljörðum króna til viðbótar inn í Glitni. Þá yrðu Landsbankinn og Straumur sameinaðir. Síðan yrðu Landsbankinn og Glitnir sameinaðir.

Eftir þetta ætti ríkið ráðandi hlut í bankanum, 37,3 prósent, Samson, félag Björgólfsfeðga, ætti 22,4. Aðrir hluthafar Landsbankans ættu tæp 20 prósent en hluthafar í Straumi tæp 13 prósent. Hluthafar í gamla Glitni, hverra hlutur hafði minnkað verulega við yfirtöku ríkisins, ættu tæp sex prósent.

Greitt úr peningamarkaðssjóðum

Inneignir peningamarkaðssjóða Landsbankans verða greiddar út í dag. Tap fjárfesta nemur tæpum þriðjung. Bankinn tilkynnti í gær fyrstur bankanna, að búið væri að leysa upp peningamarkaðssjóði hans.

Í tilkynningu bankans segir að umrót „eins og það sem nú hefur orðið þýðir verulegt verðfall skuldabréfa innlendrabanka. Það sama á við um skuldabréf fleiri útgefenda á markaði.“ Innistæður í sjóðunum hafa því rýrnað að verðgildi. Þeir sem áttu peningabréf í krónum fá greidd 68,8 prósent af innistæðu sinni fyrir

lokun sjóðanna. Lægst er endurgreiðsluhlutfallið á peningabréfum í bandaríkjadöllum, 60 prósent, hæst í breskum pundum, 74,1 prósent.

Krónusjóðurinn var langstærstur, um 100 milljarðar fyrir lokun, en alls munu 120 milljarðar hafa verið í sjóðunum fimm. Af þeim verða nú 83 milljarðar greiddar út, afgangurinn tapaðist við hrun bankanna.

„Mismunandi eignasamsetning sjóðanna þegar lokað var fyrir viðskipti í þeim skýrir mismunandi endurgreiðsluhlutfall,“ segir Stefán H. Stefáns-

son, framkvæmdastjóri eignastýringarviðs Landsbankans. Hann segir að Landsbankinn hafi sjálfur keypt mikið af bréfum sjóðanna.

Stefán segir að unnið hafi verið að upplausn sjóðanna allt frá því að markaðir stöðvuðust og að ekkert samráð hafi verið milli bankanna um upplausn þeirra.

Samkvæmt upplýsingum frá Glitni og Kaupþingi mun vera að vænta tilkynningar frá þeim á allra næstu dögum varðandi upplausn peningamarkaðssjóða þeirra. -msh

TrackWell

Tíma- og verkskráning
 Flotastýring og eftirlit
 www.trackwell.com

GENGISPRÓUN

	Vika	Frá áramótum
Alfesca	-5,0%	-45,2%
Atorka	-25,0%	-93,9%
Bakkavör	-21,3%	-91,5%
Exista	0,0%	-76,6%
Eimskipafélagið	+6,6%	-96,3%
Icelandair	-5,8%	-51,8%
Kaupþing	0,0%	-100,0%
Marel	+0,6%	-30,5%
SPRON	-0,0%	-79,2%
Straumur	-0,0%	-53,1%
Össur	-1,2%	-13,4%

*Miðað við gengi í Kauphöll í gær

Úrvalsvísitalan OMXI15 641

Gengisvísitala krónunnar 207,6

Traustur gangur í stoðtækjunum

„Það er of snemmt að spá fyrir um næsta ár. En félagið er vel fjármagnað og með litla endurfjármögnunarpörf,“ segir Jón Sigurðsson, forstjóri stoðtækjafyrirtækisins Össurar. Hann bendir á að ef brúarlán upp á 53,6 milljónir Bandaríkjadala sé undanskilið þá verði Össur næsta skuldlaust félag eftir þrjú ár.

Össur hagnaðist um 13,7 milljónir dala, jafnvirði tæpra 1,7 milljarða króna, á þriðja ársfjórðungi. Á sama tíma í fyrra nam hagnaðurinn 2,1 milljón dala. Þetta jafngildir 535 prósentu aukningu á milli ára.

Inni í tölunum er einskípti-kostnaður á sáraumbúðavörulínu í Þýskalandi upp á 2,3 milljónir dala.

Sala á tímabilinu jókst um sex prósent á milli ára og nam 87,2 milljónum dala.

Jón segir um afkomuna mestu muna um að fyrirtækið hafi dregið markvisst úr rekstrarkostnaði á árinu auk þess sem frekar hafi verið horft til arðsemi en frekari vaxtar.

JÓN SIGURÐSSON Forstjóri stoðtækjafyrirtækisins Össurar segir fyrirtækið hafa dregið markvisst úr kostnaði með það fyrir augum að bæta afkomuna. MARKAÐURINN/GVA

Írar tapa á bönkunum

Írski húsnæðislánasjóðurinn Irish Life and Permanent tapaði 76 milljónum punda, tæpum 14,5 milljónum króna, á falli bankanna hér í byrjun mánaðar.

Fyrirtækið átti hlutabréf í bönkunum þremur og varð að færa virði eignarhlutarins niður um 16,7 milljónir punda strax í júní í sumar.

Gengi bréfa í fyrirtækinu hefur fallið um 95 prósent á árinu. Það hækkaði sig talsvert í gær eftir að afskriftirnar lágu fyrir en gengið stendur í tveimur evrum á hlut.

- jab

Samúræjabréf valda kali í heimatúni

Nomura Holdings, umsvifamesti verðbréfamíðlari Japans, reiknar með því að tapa um 40 milljónum jena, 50 milljónum króna, á samúræjabréfum; skuldabréfum sem íslensku bankarnir hafa selt í Japan.

Kaupþing var umsvifamesti útgefandi samúræjabréfanna en bankinn sótti sér 85 milljarða króna í landi hinnar rísandi sólar, samkvæmt Bloomberg-fréttastofunni. Af upphæðinni féllu bréf upp á 55

KAUPÞING Japanar keyptu íslensk skuldabréf Kaupþings fyrir 85 milljarða jena á síðustu tveimur árum.

MARKAÐURINN/GVA

milljarða króna í gjalddaga í síðustu viku. Eiga japanskir kaupendur þeirra því kröfu á þrotabú gamla Kaupþings.

Tapið tengt Íslandi er rúmur helmingur af heildartapi Nomura á síðasta fjórðungi. Afgangurinn skrifast á niðurfærslu vegna fyrirtækjakaupa, svo sem á starfsemi fjárfestingabankans Lehman Brothers í Asíu, Evrópu og Mið-Austurlöndum.

Uppgjörð olli vonbrigðum í Japan en menn reikna með að næsta uppgjör Nomura verði það versta í sögu félagsins.

- jab

Engar skattaívilnanir vegna hlutabréfakaupa

Fólk sem fékk hluta launa í formi kaupréttar en horfði upp á fyrirtækið fara í þrot situr uppi með verðlausa eign. Ríkisskattstjóri segir alla sitja við sama borð, allir hafi tapað.

Jón Aðalsteinn Bergsveinsson skrifar

„Næstum því hver einasta fjölskylda í landinu hefur tapað fjármunum upp á síðkastið,“ segir Skúli Eggert Þórðarson ríkisskattstjóri. Þegar svo sé verði jafnt yfir alla að ganga. Því verði ekki veittar sérstakar ívilnanir vegna taps á hlutabréfakaupum og innlausn á kaupréttarsamningum í fyrirtækjum sem séu farin í þrot.

Innlausn kaupréttarsamninga starfsmanna í fyrirtækjum reiknast til launatekna og greiddist af því fullur tekjuskattur, 35,72 prósent. Algengt er að æðstu starfsmenn banka og smærri fyrirtækja í einkageiranum hafi fengið hluta launa sinna með kaupréttarsamningi. Þá hefur Markaðurinn heimildir fyrir því að einhverjir hafi fremur skrifað undir kaupréttarsamning en haldið launum óbreyttum, jafnvel í nokkur ár.

Þeir starfsmenn bankanna þriggja, sem þeirra fyrirtækja sem eru farin í þrot, sitja því uppi með að hafa greitt skatt af eign sem nú er að engu orðin. Hreiðar er einn þeirra samkvæmt þessu.

Laun Hreiðars Más Sigurðssonar, fyrrverandi forstjóra Kaupþings, eru dæmi um slíkt. Samkvæmt tekjublaði Frjálsrar verslunar var Hreiðar tekjuhæsti Íslendingurinn í fyrra. Hann hafði 740 milljónir króna í laun samkvæmt því, eða um 62 milljónir króna á mánuði. Í ársreikningi bankans fyrir síðasta ár námu þau hins vegar 110 milljónum, 9,1 milljón á mánuði. Afgangurinn lá í kaupréttarsamningum sem nú eru að engu orðin.

Skúli Eggert segir mál sem þetta hafa verið til meðferðar hjá embættinu og enn til athugunar. Endanleg niðurstaða liggja hins vegar ekki fyrir.

AF VERÐBRÉFABORÐINU Starfsmenn bankanna sem farnir eru í þrot hafa greitt fullan tekjuskatt af kaupréttarsamningum sínum í hlutabréfum bankanna. Þótt skatturinn sé greiddur er eignin horfin.

MARKAÐURINN/VALLI

SKÚLI EGGERT ÞÓRÐARSON

Ekki sé á þessu stigi hægt að segja til um hvort málið uppfylli skilyrði um skattalegar ívilnanir. „Í eðli sínu eru kaupréttarsamningar og hlutabréfakaup áhættufjárfesting, jafnvel þótt kaupin séu að vissu leyti þáttur í atvinnurekstri,“ segir hann og bætir við að ívilnanir samkvæmt 65. grein tekjuskattslaga um lækkun á tekjuskattsstofni vegna tapaðs hlutafjár vegna vissra aðstæðna

nái ekki til þess.

Skúli Eggert segir almennt tap samfélagsins mikið eftir að bankarnir þrjú fóru í þrot og vegna aðstæðna í efnahagslífinu. Ekki sé því hægt að veita þeim ívilnanir sem hafi tapað á áhættufjárfestingum á borð við hlutabréfakaup. Þó sé meginreglan sú að ekki séu veittar ívilnanir vegna áhættufjárfestinga. „Þegar skerðingin er svo almenn þá er mjög óvíst að lagaákvæðin eigi við,“ segir hann.

Niðurstaðan liggur fyrir í vetur

„Það er engin uppgjöf í okkur. Ákvörðun mun liggja fyrir síðla vetrar í fyrsta lagi,“ segir Snorri Styrkársson, stjórnarmaður kaupfélaga í Skagafirði sem situr í undirbúningsnefnd sem skoðar byggingu koltrefjaverksmiðju í Skagafirði.

Snorri segir að nefndina móta hugmyndina með fjárfestum og fleirum. „Við erum að undirbúa verkefnið. Þrátt fyrir óvissu í efnahagslífinu hefur ekkert gerst sem veldur því að við hættum við,“ segir hann.

Kaupfélag Skagfirðinga, Sveitarfélagið Skagafjörður og Gasfélagið, sem er í eigu Bjarna Ármannssonar, fyrrverandi forstjóra Glitnis, standa á bak við undirbúningsfélagið.

SAUÐÁRKRÓKUR Niðurstöðu er að vænta seint í vetur hvort verði af byggingu koltrefjaverksmiðju í Skagafirði.

MARKAÐURINN/STEFÁN

Koltrefjar eru notaðar sem styrkingarefni við framleiðslu á margs konar vörum og leysir af hólmi þekkt smíðaefni í iðnaði svo sem ál, timbur og stál.

Áætlað er að verksmiðjan skapi allt að 120 störf.

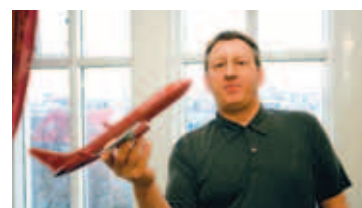
- jab

Sterling að seljast

Eigendur flugfélagsins Sterling hafa fengið tvö bindandi kauptilboð í fyrirtækið og er reiknað með að nýir eigendur skrifi undir kaupsamning í dag eða á morgun.

Danskir fjölmiðlar hafa eftir Michael T. Hansen fjölmiðlafulltrúa Sterling, að báðir aðilar hafi gert tilboð í félagið og muni þeir halda starfsemi þess áfram. Hann vildi þó ekki segja hverjir það væru að öðru leyti en því að lögmenn flugfélagsins væru að fara yfir tilboðin.

Fons, sem er í eigu Pálma Haraldssonar og Jóhannesar Kristinssonar, hefur átt Sterling í fjögur ár. Pálmi sagðist, í samtali við danska dagblaðið Jylland-Posten

PÁLMI HARALDSSON Tveir kaupendur eru sagðir bera vörur í Sterling sem er í eigu Pálma Haraldssonar og Jóhannesar Kristinssonar.

MARKAÐURINN/VILHELM

um miðjan mánuðinn, vera opinn fyrir sölu á hlut í félaginu til að styðja við rekstur þess.

Hvorki náðist í Pálma Haraldsson, annan eigenda Fons, né Almar Örn Hilmarsson, forstjóra Sterling, við vinnslu fréttarinnar.

- jab

Fiskmangarar tryggðu sér gjaldeyri

Fisksalar við Humber-ósa í Norður-Englandi, þar sem hafnarborgirnar Hull, Grimsby og Immingham standa, þrýstu á um lausn á gjaldeyrismillifærsluvanda íslenskra banka þar sem þeir gátu ekki greitt íslenskum fiskútflýjendum.

Breski fiskifrættavefurinn Fishupdate segir að samtök fiskmangara á svæðinu hafi með hjálp þingmanns Grimsby, Austins Mitchell, og Englandsbanka sannfært viðskiptabanka sína um að það væri óhætt að flytja peninga til Íslands. Bresku bankarnir virðast hafa staðið í þeirri trú að

beiting Gordon Brown forsætisráðherra Bretlands, á hryðjuverkalögum gegn íslensku bönkunum þýddi að engin viðskipti mætti eiga við Ísland.

Austin Mitchell sagði í viðtali við BBC að ef þetta mál hefði ekki leyst hefði það haft „skelfilegar afleiðingar fyrir Grimsby, fiskmarkaðirnir hefðu lamast og skortur hefði orðið“.

Finnbogi Baldvinsson, forstjóri

Icelandic Group, segir að sjávarútvegurinn hafi lent í vandræðum með gjaldeyrisyfirfærslur, sérstaklega frá Englandi. „Þetta hafa aðallega verið teknileg vandamál tengd því að bankakerfið hrundi, en það hefur líka gætt ákveðinnar óvissu hjá viðskiptavinum okkar.“

Finnbogi segir að starfsmenn Seðlabankans og nýju ríkisbankanna hafi gert sitt besta til að leysa vandamálin og koma erlendum bönkum í skilning um að óhætt sé að millifæra peninga til Íslands.

- msh

Fólkið í landinu hefur alltaf verið okkar fjárfesting

Ánægðustu viðskiptavinirnir eru hjá Sparisjóðnum

Saman mynda sparisjóðirnir traust öryggisnet um land allt. Hlutverk okkar er að standa vörð um hagsmuni landsmanna, treysta innviði samfélagsins og styðja við félags- og atvinnulíf í heimabyggð. Við lítum á viðskiptavini okkar sem mikilvægustu fjárfestinguna og ætlum að halda áfram að veita þeim okkar bestu mögulegu þjónustu. Það er engin tilviljun að ánægðustu viðskiptavinirnir eru hjá Sparisjóðnum.

10% Vaxtauki

Þú færð 10% vaxtauka til áramóta á SP12 og Netreikningi Sparisjóðsins, sem stofnaðir eru fyrir 5. nóvember. Kynntu þér málið á spar.is.

Rök fyrir hækkun

Bankastjórn Seðlabanka Íslands lækkaði stýrivexti bankans 15. þessa mánaðar í 12%. Sú ákvörðun var rökstudd með breyttum aðstæðum í íslenskum efnahagsbúskap. Samdráttur væri þegar orðinn nokkur og meiri fram undan og eftirspurn og væntingar hefðu hríðfallið.

Í liðinni viku gerði ríkisstjórnin samkomulag við sendinefnd Alþjóðagjaldeyrissjóðsins. Í samkomulaginu, sem lagt verður fyrir framkvæmdastjórn hans til staðfestingar á næstu dögum, felst m.a. að Seðlabankinn skuli þá hafa lækkað stýrivexti í 18% sem nú hefur verið gert. Við þá ákvörðun er vísað til þess að við hrun bankakerfisins og harkalegar ytri aðgerðir sem í kjölfarið fylgdu lamaðist gjaldyrismarkaður þjóðarinnar á svipstundu. Þótt aðstæður hafi síðan lagast nokkuð eru takmarkanir á gjaldeyrisskiptum óhjákvæmilegar.

Mikilvægt er að koma gjaldeyrisskiptum á ný í eðlilegt horf og styðja við gengi krónunnar. Þótt raunengið sé nú mun lægra en fær staðist til lengdar er talið óhjákvæmilegt að styrkja grundvöll krónunnar á gjaldeyrismarkaði með aðhaldssömu vaxtastigi þegar hömlur á gjaldeyrisskiptum verða afnumdar í áföngum. Neikvæðir raunvextir gætu veikt þann grundvöll. Samdráttur eftirspurnar mun leiða til þess að afgangur myndast fljótt á vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd. Framleiðsluslaski og jafnvægi eða afgangur í utanríkisviðskiptum munu stuðla að hækkun á gengi krónunnar að því tilskildu að traust hafi skapast á gjaldeyrismarkaði. Gangi spár eftir verða stýrivextir lækkadur í samræmi við hratt minnkandi verðbólgu.

Rök fyrir lækkun

Bankastjórn Seðlabanka Íslands samþykkir að lækka stýrivexti um 3,5%.

Mikil umskipti hafa orðið í íslenskum þjóðarþúskap undanfarnar vikur. Íslenska bankakerfið hefur ekki staðist þá raun sem erfið markaðsskilyrði og brestur á trausti á veraldarvísu í efnahagsmálum ásamt innlendri áhættusækni hafa skapað.

Margvísleg störf hafa horfið á augabragði, eftirspurn minnkað og væntingar eru með daufasta móti á alla mælikvarða mælt. Næstu áhrif brota bankalífins verða erfið og samdráttur verulegur.

Bráðabirgðaspár litast af framangreindu áliti.

Bankastjórnin hefur átt óformlegar viðræður við aðila vinnumarkaðarins og ýmsa fleiri að undanfögnu og farið yfir þessa alvarlegu stöðu.

Niðurstaða bankastjórnar er því sú að lækka stýrivexti um 3,5% nú. Stýrivextir bankans verða því 12%.

Næsti vaxtaákvörðunardagur er 6. nóvember nk.

Stýrivextirnir í höndum Alþjóðagjaldeyrissjóðsins

Seðlabankinn lækkaði stýrivexti á grundvelli samkomulags ríkisstjórnarinnar við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn. Vextirnir hækka um sex prósent. Seðlabankinn lætur ekkert uppi um markmið í gengismálum.

Þessi ákvörðun er byggð á samkomulagi sem áður hafði verið gert milli ríkisstjórnar og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins,“ sagði Davíð Oddsson seðlabankastjóri er tilkynnt var um sex prósent stýrivaxtahækkun í gær.

Stýrivextir bankans eru nú átján prósent, þeir hæstu á Vesturlöndum.

FRYST LÆKKUN SVO ...

Stýrivextir voru um langt skeið fimmtán og hálf prósent. Á dögnum, fyrir tæpum hálfum mánuði, voru vextirnir lækkaðir um þrjú og hálf prósent. Þeir voru því tólf prósent um skeið. Þetta rökstuddi Seðlabankinn á sínum tíma og telur nú að sú ákvörðun hafi verið rétt. „Sá rökstuðningur stendur,“ sagði Davíð. Og um hvort sú lækkun hefði verið mistök, sagði Davíð: „Það tel ég ekki vera.“

Nú vísar Seðlabankinn til Alþjóðagjaldeyrissjóðsins um „fast aðhaldsstig í vöxtum“.

Davíð sagði, spurður hvort menn í Seðlabankanum væru sammála ákvörðuninni nú, að bankinn myndi, vegna samkomulags ríkisstjórnar og Alþjóðagjaldeyrissjóðsins, „fylgja þeirri ákvörðun fram af þunga“.

ENGIN VÍSINDI

Þegar spurt var um hvers vegna átján prósent voru valin var svarið að engin vísindi væru þar að baki.

„Þetta er byggt á mati. Auðvitað hafa menn spár til hliðsjónar en talan er á endanum byggð á mati,“ sagði Arnór Sighvatsson, aðalhafnir Seðlabankans.

TRÚNAÐUR UM GENGISMÁLMID

Davíð var á stýrivaxtafundinum spurður um hvaða gengismálmíðum væri stefnt að með þessum aðgerðum.

„Við getum ekki upplýst neitt um markmið Alþjóðagjaldeyrissjóðsins í einu eða neinu umfram það sem hér hefur verið sagt. Okkur var nauðsynlegt að upplýsa um þetta atriði [stýrivextina]. Um önnur atriði getum við ekki upplýst. Við erum bundnir sama trúnaði og aðrir. Við höfum jafnframt sagt að um þessar

SEÐLABANKI ÍSLANDS
Óvænt stýrivaxtahækkun.
Davíð Oddsson,
Eiríkur Guðnason,
Ingimundur Friðriksson og Arnór Sighvatsson.

mundir er krónan, að svo miklu leyti sem hún er skráð, allt of lágt skráð. Það standa allar væntingar til þess að bara af þeim ástæðum einum, að hún er allt of lágt skráð, hvernig sem á það er litið, þá muni hún styrkjast. Einnig er á því vakin athygli að með þessum aðgerðum og öðrum eins og öflugri gjaldeyrissjóði hér í bankanum, sem á að vinna að hér í bankanum, að gengi krónunnar muni styrkjast.

Þegar Davíð var inntur eftir frekari skýringum sagði hann: „Það liggur fyrir það markmið að krónan skuli styrkjast,“ og bætti því við að Seðlabankinn ynni ekki eftir gengismarkmiði.

HVENÆR FER KRÓNAN Á FLOT?

Ákveðið hefur verið að reyna enn við fljótt gengi krónunnar. Óvíst er hins vegar hvenær þetta verður.

Ætla má að um 300 milljarðar króna séu bundnir í svonefndum jöklafréfum og jafnvel meira í innstæðu- og húsnæðisbréfum.

Davíð sagði menn vænta þess að „gjaldeyrissjóðsforðastyrkur“ bæði frá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum og önnur viðbót, auk annars, svo sem lág skráning krónunnar „að allt þetta muni leiða til þess að sá vilji sem kunnir að blunda hjá stórum aðilum, að

hverfa hratt frá krónunni, og yfir í aðra gjaldmiðla, og svo þegar menn horfa á breytingu á viðskiptahalla og annað þess háttar, þá munu margir kannski sjá sér hag í því, enda skynsemin gengur í þá átt, að taka þetta rólega og hinkra og leitast við að leysa sínar stöður úr læðingi þegar það er hagfelldara fyrir viðkomandi, þegar krónan hefur styrkst og menn fá þess vegna meira fyrir krónurnar sem þeir ætluðu að hverfa með frá landinu,“ sagði Davíð. Þetta gangi út á traust sem menn reyni að skapa hér. Þegar traust myndast og stuðningur eflist, „munum við smám saman hverfa frá þeim hömlum sem við höfum haft varðandi gjaldeyrisskiptin enda er það svo að það er afar þýðingarmikið fyrir gengi íslensks viðskiptalífs“, sagði Davíð.

ÆTLA MENN ÚT ÚR KRÓNUNNI?

Markaðnum er sagt að menn ætli að selja allar sínar krónur þegar opnað verður fyrir gjaldeyrisskipti. Davíð var spurður hvort rætt hefði verið við slíka aðila.

„Bankastjórnin hefur ekki átt formlegar viðræður við slíka aðila, en leitast við að skapa aðilum ákveðna öryggiskennnd gagnvart sínum krónum, bæði með

innistæðum bréfum reikninga í bankanum og fleira, aðgerðir sem við myndum ekki gera að öðru jöfnu, en eru til þess fallnar að skapa ró með mönnum,“ sagði Davíð og sagði menn gera ráð fyrir því að þeir sem hefðu „leitast að skjóls hjá okkur með fjármuni sína hjá okkur um hríð“ geri það áfram.

EFASEMDIR UM TRAUSTIÐ

„Ég tel ekki að sex prósent hækkun geri krónuna girnilegri,“ er haft eftir Henrik Gullberg sérfræðingi hjá Deutsche Bank í Lundúnum, í samtali við Bloomberg. Það eina sem geti bjargað krónunni er að fjárfestar verði aftur viljugir til að taka áhættu með krónuna „en það eru engin merki um að það gerist á næstunni“.

Fram kemur í frétt um vaxtahækkunina á vef breska ríkisútvarpsins að í viðskiptum með krónuna utan Íslands hefði evran farið upp í 240 íslenskar krónur. Hjá Seðlabankanum er hún hins vegar skráð á 152 krónur.

Fram kemur í umræðum á fjármálaþinginu Clusterstock að menn hafa litla trú á þessari aðgerð. Krónunni, sem þegar hafi fallið um 70 prósent á árinu, verði varla bjargað þótt vextir séu svona háir.

Flótti verri en hækkun

„Í þessu felast bæði efnahagsleg og pólitísk skilaboð,“ segir Þórólfur Matthíasson, prófessor.

Talin er mikil hættu á gjaldeyrisskiptum. Jafnframt að hann valdi efnahagslífinu meiri skaða en hækkun stýrivaxtanna.

„Gjaldeyrisskipti myndi jú lækka gengi krónunnar enn frekar, þrýsta verðlagi enn frekar upp og valda lausafjárskorti umfram það sem þegar er orðið. Athygli vekur að Seðlabankinn segist vonast til að geta afnumið gjaldeyrishömlur í áföngum,“ segir Þórólfur. Fátt sé þó sagt um framhaldið. „Því er heldur ekki svarað hvort Seðlabankinn sé til-

ÞÓRÓLFUR MATTHÍASSON.

búinn til að hækka stýrivexti enn meir ef erfitt reynist að koma á frjálsum gjaldeyrismarkaði við 18 prósent stýrivexti.“

Hin pólitísku skilaboð séu fölgin í því að sjóðnum þyki Seðlabankanum hafa mistekist illa í peningamálastjórn. „Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn vilji þess vegna takmarka möguleika bankans til að beita stjórnarkjörum sínum. Það má skilja kröfu sjóðsins um tafarlausa stýrivaxtahækkun sem vilja til að koma þeim skilaboðum til skila til markaðarins að það sé Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn sem sé við stjórnvöllinn en ekki Davíð Oddsson, enda fáir dagar síðan Davíð Oddsson lækkaði stýrivextina.“

Þórólfur bætir því við að fróðlegt verði að sjá hvernig samskipti Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og Davíðs verði í framhaldinu.

Kemur ekki á óvart

„Það kemur ekki á óvart að Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn hafi farið fram á vaxtahækkun,“ segir Gylfi Magnússon, dósent við Háskóla Íslands.

GYLFI MAGNÚSSON.

Raunar verði stýrivextirnir ekki mjög háir miðað við verðbólgu „þannig að raunstýrivextir eru lítið eitt neikvæðir“. Stýrivextir hefðu vart getað verið mikið lægri. Mjög neikvæðir raunvextir græfu frekar undan trú á krónunni, drægju úr líkum á því að gjaldeyriskjör þjóðarinnar skilulegra sér heim. Ein forsenda eðlilegra gjaldeyrisskipta sé að þeir sem eiga gjaldreyri sjái sér hag í að skipta honum í krónur og eiga þær síðan.

Mörg heimili og fyrirtæki eigi hins vegar í verulegum fjárhagsvandráðum. Fyrir þau séu þetta slæmar fréttir. „Þeirra vanda má þó ekki reyna að leysa með því að láta skuldirnar brenna upp í verðbólguþáli sem ýtt er undir með lágum vöxtum og enn frekara gengisfalli krónunnar.“ Í fæstum tilfellum sé það hægt því skuldirnar séu í erlendri mynt eða verðtryggðar. Verðbólga gerði illt verra. Þá verði óhjákvæmilega að afskrifa mikið af skuldum.

Náist stöðugt gengi ætti verðbólga að minnka hratt. Dreigið hafi úr eftirspurn. Það gefi Seðlabankanum svigrúm til að lækka nafnvexti og ekki við öðru að búast en að hann geri það. „Það er hins vegar afar erfitt að sjá fyrir núna hvenær líklegt er að það gerist.“

Reka símkerfi SimCorp

„Nýherji hefur undanfarin ár byggt upp mikla þekkingu og reynslu í rekstri á Avaya-símkerfum, svo sem fyrir sveitarfélög, fyrirtæki og stofnanir hér á landi og víða erlendis,“ segir Þorvaldur Jacobsen, framkvæmdastjóri Nýherja, en Nýherji hefur tekið að sér rekstur og viðhald Avaya-netsíma-kerfis fyrir danska hugbúnaðarfélagið SimCorp, en félagið hefur 12 starfsstöðvar í 11 löndum. Starfsemi mun rekin í fjarþjónustu frá Íslandi.

ÞORVALDUR JACOBSEN

SimCorp þróar og selur meðal annars fjárfestingarþjónu fyrir stjórnendur fjármálafyrirtækja, en það hefur starfsemi í 14 löndum og hefur 1.100 starfsmenn. Viðir Kristófersson, yfirmaður samskiptakerfa hjá félaginu, segir því að símkerfið sé mikilvægt fyrir starfsemi félagsins. „Við þurfum því góðan samstarfsaðila fyrir rekstur kerfisins og leitum til Nýherja, sem hefur áralanga reynslu á þessu sviði.“

-msh

Stjórnvöld fá tillögur að gjöf

„Við ætlum að afhenda stjórnvöldum pakka af tillögum með slauflu,“ segir Björk Guðmundsdóttir söngkona. Henni er full að vara.

Átta vinnuhópar fólks úr ýmsum kimum samfélagsins hafa frá á sunnudag fyrir tæpum hálfum mánuði unnið að tillögum um nýsköpun og fjölbreytileika í samfélags- og atvinnuþróun á Íslandi án stóriðju. Áætlað er að hundrað manns hafi tekið þátt í verkefninu.

Að fundinum fyrir hálfum mánuði stóðu Háskólinn í Reykjavík, Klak og Fræ, stofnun innan

BJÖRK GUÐMUNDSDÓTTIR „Við erum ekki að finna upp hjólið,“ segir Björk.

MARKAÐURINN/STEFÁN

HR um almannaeið. Björk segir þátttakendur hafa verið ólma í að hittast aftur svo einhver niðurstaða fái um tillögur sem verði afhentar stjórnvöldum. „Við erum að vinna úr raunhæfum úrlausnum,“ segir hún.

Björk, sem lagði grunn að verkefninu fyrir rúmum tveimur mánuðum, segir meirihluta hópsins búa yfir mikilli reynslu á sviði nýsköpunar og rekstri sprotafyrirtækja. „Við erum ekki að finna upp hjólið en núna er kannski grundvöllur fyrir því að það sé hlustað á okkur,“ segir hún.

-jab

BUSH BANDARÍKJAFORSETI Neytendur vestanhafs hafa ekki verið svartsýnni frá því mælingar hófust. Margir eru sagðir svefnlausir af fjárhagsáhyggjum.

MARKAÐURINN/AP

Bandaríkjamenn æ bölsýnni

Samkvæmt nýjum mælingum Conference Board eru væntingar bandarískra neytenda nú hinar verstu í sögu mælinganna, en samtökin byrjuðu að mæla væntingar neytenda 1967. Nærri fjórðingur af hverjum tíu neytendum telja að efnahagsástandið muni versna næsta hálfu árið, meðan innan við tíu prósent telja ástandið muni batna.

Áhyggjur af efnahagsástandinu virðast einnig vera farnar að hafa neikvæð áhrif á heilsufar fólks, því samkvæmt könnun sem fyrirtækið ComPsych hefur gert sofa nú af hverjum tíu bandarískum verkamönnum illa vegna fjárhagsáhyggna. Um þriðjungur sagðist hafa áhyggjur af kreditkortaskuldum.

- msh

UT gefinn of lítill gaumur

„Upplýsingatækninni hefur verið gefinn allt of lítill gaumur síðan netbólan sprakk og menn einblínt á önnur tækifæri meðan fjármálageirinn óx,“ segir Halldór Jörgensson, framkvæmdastjóri Microsoft á Íslandi. Hann segir mikil útflutningstækifæri í upplýsingatækni.

SIGURJÓN PÉTURSSON

Microsoft á Íslandi hefur tilnefnt EJS og Landsteina Streng sem samstarfsaðila ársins 2008, en Landsteinar Strengur hefur, ásamt LS Retail, fengið inngöngu í svokallaðan „Inner Circle“-hóp samstarfsaðila Microsoft-fyrirtækisins. Halldór bendir á að aðeins eitt prósent samstarfsaðila Microsoft fái inngöngu í hópinn.

„Það hefur vakið athygli í höfuðstöðvum Microsoft og er framúrskarandi árangur fyrir land eins og Ísland,“ segir Halldór. Hann bendir á að þróun á viðskiptakerfum hér sé á heimsmeilivæðing, sem sjáist meðal annars af árangri fyrirtækja eins og LS Retail, sem hefur selt viðskiptakerfi fyrir verslanir um allan heim.

- msh

Ljós og hiti

Mikið úrval af gæða iðnaðarhitablasurum og -ljósum

Ljós
13.900 kr.

Standur
3.795 kr.

Vatnsþétt loftljós
4.495 kr.

Ljósastari
1.995 kr.

Vinnuljós
8.995 kr.

Ljósastari á fæti
3.795 kr.

Tveir ljósastarar á fæti
5.495 kr.

Rafmagns hitablasari. 2Kw 1F
7.900 kr.

Rafmagns hitablasari. 3,3Kw 1F
8.900 kr.

Rafmagns hitablasari. 5Kw 3F
11.900 kr.

Rafmagns hitablasari. 12Kw 3F
23.900 kr.

Ólíu hitablasari. 20Kw
45.900 kr.

Gas hitablasari. 15Kw
18.190 kr.

Ólíu hitablasari. 23Kw
52.290 kr.

Ólíu hitablasari. 28Kw
65.990 kr.

LÆKKUM VERÐIÐ Á BYGGINGA-VÖRUM

Meiri gæði
Lægra verð
MURBÚÐIN

Reykjavík, Klettháls 7: Ópið virka daga kl. 8-18, laugard. 9-16
Suðurnes, Fuglavík 18: Ópið virka daga kl. 8-18
Akureyri, Furuvellir 15: Ópið virka daga kl. 8-18, laugard. 10-13

MURBÚÐIN

- Afslátt eða gott verð?

Sími 412 2500 - sala@murbudin.is - www.murbudin.is

Neytendur athugið! Murbúðin selur allar vörur sínar á lágmarksverði fyrir alla, alltaf. Gerið verð- og gæðasamanburð!

MARKAÐURINN

Sögurnar... tölurnar... fólkid...

Fyrirtæki Kauphallarinnar taka nú að skila inn reikningum sínum. Víðar í þjóðfélaginu dregur til uppgjors.

Uppgjörstímabil að hefjast af þunga

Óli Kristján Ármannsson

Um miðja síðustu viku hófst uppgjörstímabil þriðja ársfjórðungs í Kauphöll Íslands með því að Nýherji skilaði inn ársreikningi sínum, fyrst skráðra fyrirtækja líkt og svo oft áður. Í gær bættist svo Össur í hópinn. Þar á bæ er ekki gert ráð fyrir að sveiflur á fjármálamörkuðum hafi veruleg áhrif á rekstur félagsins, enda starfi Össur innan heilbrigðisgeirans. Hagnaður félagsins eykst um rúman helming á þriðja ársfjórðungi miðað við sama tíma í fyrra, ef frá er tekinn einkskiptishagnaður af sölu á einni af vörulínum félagsins. Hlýtur það að teljast dágóður árangur og vonandi fyrirboði um það sem koma skal hjá öðrum þeim fyrirtækjum sem ekki verða fyrir beinum áhrifum af sviptingum fjármálamarkaða hér heima og erlendis.

Óhætt er hins vegar að segja að annar bragur verði á uppgjörstíma þeim sem nú fer í hönd miðað við það sem áður var, þar sem bankarnir hafa borið höfuð og herðar yfir önnur fyrirtæki í hagnaði. Fjármálafyrirtæki hafa vegið þungt í Kauphöll Íslands, raunar mun þyngra en í öðrum kauphöllum, og staðið undir stórkostlegum vísitöluhækkunum síðustu ár. Nú er öldin önnur og full ástæða til að hafa áhyggjur af framtíð kauphallarviðskipta hér.

Skráðum félögum fækka óðum í Kauphöllinni. Þau eru núna 18 á lista, en standa væntanlega eftir 14 þegar búið verður að taka út Kaupþing (Glitnir og Landsbankinn eru þegar horfnir) og kemur að afskráningu Existu sem í stefnir og Vinnslustöðvarinnar sem stefnt hefur verið að um skeið og Atorku. Þá ríkir óvissa um framtíð fleiri félaga. Raunar er búið að skráfa kauphallarviðskipti hér aftur í árdaga þeirra, en árið 1991 voru hér tvö skráð félög, 11 árið eftir og 17 árið 1993.

Jafndramatískir atburðir og fall fjármálakerfis heillar þjóðar, jafnvel í skugga alþjóðlegrar fjármálakreppu, hljóta að kalla á viðamikil uppgjör við fortíðina, hvort heldur það snýr að regluverki eða stjórnmálum og um leið gagngera endurskoðun á því umhverfi sem fyrirtækjum er hér búið. Um leið er mikilvægt að missa ekki taktinn í umbótum sem þegar hefur verið blásið til. Þar má nefna heimild til að skrá hlutabréf í evrum í Kauphöll Íslands og tengingu uppgjörkerfis kauphallarinnar við stórgreiðslukerfi Seðlabanka Evrópu með liðsinni Seðlabanka Finnlands. Eftir þau áföll sem dunið hafa yfir má Kauphöllin hér ekki við því að fæld verði úr landi burðugustu fyrirtækin af þeim sem eftir standa.

Víðar mætti gera kerfisbreytingar sem strax yrðu til bóta. Til dæmis þyrfti ekki langan aðdraganda að því að auka gagnsæi ákvarðanatöku í Seðlabanka Íslands, líkt og oft hefur verið haft orð á, með því að birta fundargerðir bankastjórnarinnar. Fordæmi eru fyrir slíku verklagi annars staðar frá og færa mætti fyrir því rök að óvída væri mikilvægara að hlutir gerðust fyrir opnum tjöldum, en þar sem vafi leikur á hvort bakgrunnur og pólitísk fortíð spili inn í ákvarðanir bankans.

Í því uppgjöri sem í hönd fer ríður á að bæta samfélagið og stór þáttur í þeirri viðleitni er aukið gagnsæi og upplýsingagjöf, hvort sem það er hjá stofnunum ríkisins, fyrirtækjum sem það hefur tekið að sér að stýra, eða annars staðar. Upplýst umræða er forsenda lýðræðislegra ákvarðanatöku. Og núna þarf að taka réttar ákvarðanir.

bjorn.ingi@markadurinn.is | holmfridur@markadurinn.is | ingimar@markadurinn.is | jonab@markadurinn.is | msh@markadurinn.is | olikr@markadurinn.is | sindri@markadurinn.is

FRÁBÆRT FLEX FLÍSALÍM

Malarhöfði 10
110 Reykjavík

Sími 4 400 400
www.mest.is

Hagur okkar allra

ORD Í BELG

Bjarni Már Gylfason
hagfræðingur
Samtaka iðnaðarins

Í góðari síðustu ára hafa margar mikilvægar grunnstoðir atvinnulífsins, svo sem sprota- og hátæknifyrirtæki, átt erfitt uppdráttar. Vextir hafa verið háir, viðvarandi skortur verið á hæfu starfsfólki og gengi krónunnar of sterkt. Vegna þessa hefur samkeppnishæfni og staða útflutnings- og samkeppnisgreina verið erfið – drifkraftur góðærisins var erlend lántaka, einkaneysla og útrás.

Í kjölfar hruns bankanna og þeirra efnahagslegu hremminga sem nú ganga yfir landið er ljóst að breytinga er þörf.

Með skynsamlegum aðgerðum verður að virkja þann drifkraft sem fölginn er í íslenskum iðnaði, lágmarka þann efnahagslega skaða sem orðið hefur og um leið treysta stöðir efnahagslífsins til lengri tíma.

VELJUM ÍSLENSKT

Iðnaðurinn hefur þá sérstöðu að vera í senn gjaldeyrisaflandi og gjaldeyrisparandi. Með því að flytja inn hráefni sem umbreytt er í fullunna vöru minnkar þörf á innfluttri vöru og gjaldeyrisparast. Um leið verður til innlendir virðisauki og innlend störf. Með því að velja íslenskt leggjum við öll lóð á vogarskálarnar og stuðlum að uppbyggingu íslensks efnahagslífs.

Iðnaðurinn er mikilvæg uppspretta gjaldeyrisöflunar í landinu. Fyrstu 8 mánuði ársins voru fluttar út vörur að verðmæti 272 milljarðar. Þar af var útflutningur á iðnvörum 143 milljarðar, stærstur hluti vegna stóríðu 111,6 milljarðar. Margvísleg önnur iðnframleiðsla vegur einnig þungt s.s. lyf, lækningatæki og margvíslegur vélbúnaður til matvælaframleiðslu. Í þessum tölum er ekki tekinn með útflutningur á hvers kyns hugbúnaði og tölvuleikjum en sá hluti verður sífellt stærri og mikilvægari.

AUKIN NÝSKÖPUN

Bandaríski hagfræðingurinn og nýkrýndur nóbelsverðlaunahafi í hagfræði, Paul Krugman, sagði eitt sinn að framleiðni væri ekki allt en „til lengri tíma litíð er framleiðni næstum allt. Geta samfélagsins til að auka lífsgæði yfir lengri tímabil eru byggð á getu þess til að auka framleiðsluverðmæti hvers starfsmanns.“

Besta leiðin til að ná þessu fram er fölginn í nýsköpun í atvinnulífinu. Til skamms tíma litíð er hægt að stíga mikilvæg skref til að treysta stöðir nýsköpunar í fyrirtækjum. Eitt þeirra væri að tryggja að fjárfestingarsjóðurinn Frumtak verði að veruleika en hann er samstarfsverkefni

Nýsköpunarsjóðs atvinnulífsins, viðskiptabankanna þriggja og lífeyrissjóðanna. Annað mikilvægt skref væri að efla Tæknipróunarsjóð og Nýsköpunarsjóð atvinnulífsins.

Mikilvægt er að láta þessar stoðir ekki verða undir í fjármálakreppunni heldur virkja þær og treysta þannig hagsæld okkar til langframa. Í þessu ljósi er rétt að minna á fordæmi Finna og Svía þegar þessi lönd lentu í kreppu á níunda og tíunda áratugnum. Í kjölfarið voru rannsóknir og þróunarstarf fyrirtækja sett í forgang og að nokkrum árum liðnum blómstruðu nýir og arðbærir atvinnuvegir.

VIKJUN MANNAUÐS

Síðustu vikur og mánuði hefur efnahagslíf okkar einkennst af miklum fjármagnsflóttu frá landinu sem birtist í gengisfalli krónunnar. Slíkan skaða er hægt að bæta og raunar miðar aðstoð Alþjóðagjaldeyrissjóðsins við Ísland að því að skjóta styrkari stoðum undir gjaldeyrismarkaðinn á ný. Á meðan atvinnuleysi eykst hröðum skrefum eykst hættan á mannaúslóttu frá landinu. Þann skaða getur verið erfitt að bæta. Það er einnig dýrt að hafa vinnufúsa og hæfa einstaklinga atvinnulausa. Mesti kostnaðurinn er ekki fölginn í bótageiðslum heldur í þeim verðmætum sem vinnufúsar hendur gætu skapað en gera ekki.

Nú skiptir sköpum að bregðast hratt við og nýta vel þann mannaúð sem losnar og finna honum nýjan farveg. Ýmsar mögulegar aðgerðir má nefna s.s. að gera

HÁTÆKNISTÓRIÐJA Hér sjást tvö af netþjónabúum bandaríska netleitarisins Google, hvort um sig á stærð við knattspyrnuvöll. Greinarhöfundur bendir á að nú sé mikilvægt að missa ekki sjónar á nýsköpun í íslensku atvinnulífi sem stuðli að auknum útflutningi.

MARKAÐURINN/GETTY IMAGES

ORÐSKÝRINGIN

„Varglán“ eða „predatory lending“

Í umræðu um hrun fasteignamarkaðarinnar í Bandaríkjunum hefur athyglin mjög beinst að því sem á ensku er kallað „predatory lending“ og má þýða sem varglán. Varglán eru ævinlega okurlán.

Fólk tekur okurlán yfirleitt vitandi vits, oft í stundarneýð, en varglán eru seld á fölskum forsendum með gylliboðum sem gleypja.

Stór hluti svokallaðra „undirmálslána“ voru í raun varglán. Athyglin hefur einkum beinst að lánnum á breytilegum vöxtum og lánnum sem báru lága „kynningarvexti“, sem hækkuðu að ákveðnum tíma liðnum.

Mörg fasteignalánafyrirtæki hafa verið sökuð um að hafa selt slík lán án þess að gera lántakend-

um ljóst hver raunverulegur kostnaður þeirra væri. Þá hefur verið bent á að skilmálar margra þeirra hafi verið það flóknir að óvanir og ómenntaðir lántakendur hafi ekki haft tök á að skilja þá, og þannig verið glaptir til að taka lán sem þeir réðu ekki við.

Fasteignalánafyrirtækin sem veittu lánin höfðu tekjur sínar fyrst og fremst af ýmsum lántökugjöldum og seldu lánin áfram til fjárfestingarbanka sem breyttu þeim í verðbréf og seldu í flóknum skuldavafningum. Í útboðslýsingum þeirra ábyrgðist útgefandi lánsins yfirleitt að lántakendur myndu ekki lenda í greiðsluvanda minnst tólf mánuði eftir lántöku, það er, áður en vextirnir breyttust.

ÚTGÁFUPLAG: 365 – prentmiðlar RITSTJÓRAR: Björn Ingi Hrafnsson og Óli Kr. Ármannsson RITSTJÓRN: Hólmfríður Helga Sigurðardóttir, Ingimar Karl Helgason, Jón Aðalsteinn Bergsveinsson, Magnús Sveinn Helgason, Sindri Sindrason AUGLÝSINGARSTJÓRI: Jón Laufdal RITSTJÓRN OG AUGLÝSINGAR: Skaftahlíð 24, 105 Reykjavík **ADALSÍMI:** 512 5000 **SÍMBRÉF:** 512 5301 **NETFÖNG:** **ritstjorn@markadurinn.is** og **auglysingar@markadurinn.is** **VEFFANG:** **visir.is** **UMBROT:** 365 – prentmiðlar PRENTVINNSLA: Ísafoldarprentsmiðja ehf. **DREIFING:** Pósthúsið ehf. **dreifing@posthusid.is** Markaðinum er dreift ókeypis með Fréttablaðinu á heimili á höfuðborgarsvæðinu, Suðurnesjum og Akureyri. Einnig er hægt að fá blaðið í völdum verulunum á landsbyggðinni. Markaðurinn áskilur sér rétt til að birta allt efni blaðsins í stafrænu formi og í gagnaböndum án endurgjalds.

Gallery
Restaurant

VEUVE-CLICQUOT - KAMPAVÍNSKVÖLDVERÐUR

KAMPAVÍNSDAGAR

Á GALLERY RESTAURANT
HÓTEL HOLTÍ 6.-8. NÓVEMBER 2008

Hinn margverðlaunaði matreiðslumeistari, Didier Aines, frá hinu virta og fræga hóteli Grand Hotel du Cap-Ferrat á Frönsku Rivierunni verður gestakokkur ásamt aðstoðarmönnum á Gallery Restaurant dagana 6. - 8. nóvember.

Nú er einstakt tækifæri fyrir aðdáendur franskrr matargerðarlistar að njóta unaðar í mat og kampavíni.

Ekki láta þetta einstaka tækifæri fram hjá þér fara og pantaðu núna!

Grand Hotel du Cap-Ferrat

Frönsku matreiðslumeistararnir

Bergstaðastræti 37 s. 552 5700 holt@holt.is www.holt.is

MATSEÐILL

Steikt andarlifur og sellerístrá
Veuve Clicquot Brut

Sandhverfa á blekuðu rísottó
Veuve Clicquot Rosé

Dádýrasteik, gljáður ananas ásamt gulbroddi
Veuve Clicquot Vintage

Ástríða á mangó og pistasíum
Veuve Clicquot Demi Sec

Kaffi og Camus

Verð 15.900 kr. á mann.
Verð án víns 8.500 kr. á mann.

Borðapantanir í síma 552 5700 og á gallery@holt.is

BANKHÓLFID

Hann er sökudólgurinn!

Bandaríska vikuritið Newsweek fer ekki í grafötur með það hverjum megi kenna um vanda málin í alþjóðlegu efnahagslífi.

Blaðinu dettur heldur ekki í hug að bíða þar til öldurnar hefur lægt og byrja þá að leita sökudólgins, líkt og íslenskir stjórn-málamenn hafa ítrekað hamrað á síðustu daga.

Forsíða alþjóða-útgáfu vikuritsins í síðustu viku segir allt sem segja þarf. Undir örinni situr Alan Greenspan, sem vermdi sæti seðlabankastjóra í Bandaríkjunum í átján ár, frá haustdögum 1987 þar til hann stóð upp úr honum skömmu eftir áramótin í hitteðfyrra.

Óguðleg afleiðing haftaaranna

Lýðræðislega kjörnir ráðamenn hamra nú á gildi ráðdeildar og sparnaðar. Vitna nokkrir þeirra til fyrri tíðar um miðja síðustu öld þegar landsmenn voru langt frá því að hafa ofurlaun, gjald-eyrir var skorinn við nögl og epli fengust bara á jólum. Skýrasta dæmið um ráðdeild, sparnað og höft er Hallgrímskirkja. Skóflustunga að kirkjunni var tekin 15. desember 1945. Kirkjan reis með hænuskrefum enda mjög sparað til byggingarinnar og afgangssteypa notuð að einhverju leyti til verksins. Kirkjan var vígð 41 ári eftir að hafist var handa við bygginguna. Endingin var í takt við sparnaðinn, heldur rýr, því alvarlegar steypuskemmdir komu í ljós á kirkjuturninum fyrir nokkru. Síðustu metrar uppsveiflunnar hafa þannig farið í að bæta fyrir haftaarinn þegar sparnaður og ráðdeild upp á gamla móðinn voru í mestu metum.

Laun lækkuð án blóðsúthellinga

Hannes Hólmsteinn Gissurarson prófessor skrifar um krónuna í nýjasta hefti Vísindinga. Þar segir: „Atburðarásin haustið 2008 leiddi hins vegar eitt í ljós: Með öllum sínum óköstum var íslensk króna fljótvirkasta og friðsamlegasta tækið til að laga hagkerfið að nýjum aðstæðum. Með gengisfalli krónunnar voru laun snarlækkuð án blóðsúthellinga. Almennigur fékk skýr skilaboð um það að hann yrði að spara og beina kaupum sínum frekar að innlendra vöru en innfluttri. Þessi skilaboð hefðu ekki borist eins greiðlega um hagkerfið, hefðu Íslendingar notað evru í stað krónu.“

2.500

milljarðar króna, eða ríflega 21 milljarður dollara, er hlutur þýskra banka í erlendum skuldum íslenskra banka og annarra fyrirtækja hér um mitt þetta ár.

4

milljarðar dollara, er sú upphæð sem íslenska ríkisstjórnin hefur sóst eftir að fá að láni frá Norðurlöndunum.

16,75

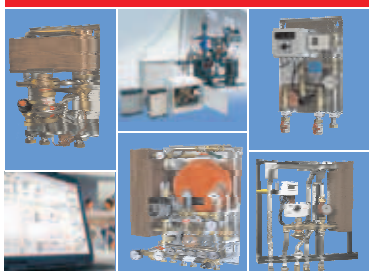
prósent er stýrivaxtastigið í Tyrklandi, sem hingað til hefur verið með hæstu vexti þróaðra hagkerfa. Ísland er nú í efsta sæti með 18 prósent.

ÞAÐ ER
ÓDYRARA
AÐ SKEMMTA SÉR HEIMA

Dagvaktin
Latibær
Algjör Sveppi
Grey's Anatomy
Í beinni með Loga
skemmtilegri

VILDARÁSKRIFT AÐ STÖD 2 INNHELDUR: F1 F2 F3 F4 F5 F6 F7 F8 F9 F10 AUK STIGVAXANDI AFSLÁTTAR

512 5100 | STÖD2.IS | VERLANIR VODAFONE | VERLANIR OG ÞJÓNUSTUVER SÍMANS 800 7000

Danfoss tengigrindur

Fyrir neysluvatns-, ofnhita-, gólfhita-, snjóbræðslukerfi, setlaugar og fl. Sérhannaðar fyrir íslenskar aðstæður. Áratuga reynsla stjórnbúnaðar við íslenskar hitaveituaðstæður. Við erum leiðandi í hönnun og framleiðslu á stjórnbúnaði og tengigrindum fyrir hitakerfi.

Danfoss **75**
1933 - 2008

Danfoss stjórnbúnaður fyrir hitakerfi fæst í öllum helstu lagnaverslunum landsins

Danfoss hf
Skútuvogi 6 104 Reykjavík
Sími 510 4100 • www.danfoss.is